

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 26 » 11 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ТА ГАРАНТІЇ МІСЦЕВОГО
САМОВРЯДУВАННЯ

Змістовний модуль «ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ
МУНІЦИПАЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН»

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

Київ – 2020

Розробник:

Чаплик Оксана Іванівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладачі:

Чаплик Оксана Іванівна, к.ю.н., доцент, доцент кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 081.00.01 Право 2020 р.

Гарант освітньої програми (Наталія СЕРГІЄНКО)

Робочу програму перевірено 2020 р.

Заступник декана (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Конституційно-правові основи та гарантії місцевого самоврядування		
<i>Вид дисципліни</i>	вибіркова	
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська	
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	7 / 210	
<i>Курс</i>	3,4	
<i>Семестр</i>	6,7	
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	3	
<i>Обсяг кредитів</i>	7	
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	210	210
<i>Аудиторні</i>	98	28
<i>Модульний контроль</i>	14	-
<i>Семестровий контроль</i>	-	-
<i>Самостійна робота</i>	98	182
<i>Форма семестрового контролю</i>	Залік	Залік
Змістовий модуль «Юридична відповідальність суб'єктів муніципально-правових відносин»		
<i>Курс</i>	4	
<i>Семестр</i>	7	
<i>Обсяг кредитів</i>	2	
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	60	
<i>Аудиторні</i>	28	8
<i>Модульний контроль</i>	4	
<i>Семестровий контроль</i>		
<i>Самостійна робота</i>	28	52
<i>Форма семестрового контролю</i>	-	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомлення з основними категоріями, методологією та формами щодо правового забезпечення відповідальності у сфері муніципально-правових відносин.

Завдання:

- оволодіння навичками роботи з нормативно-правовими актами України з метою правильного аналізу законодавства України;
- формування у студентів професійної самосвідомості, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу щодо використання власних знань в системі правовідносин, що складаються у сфері муніципально-правових відносин;
- опанування технікою застосування способів тлумачення норм права в практичній діяльності;
- оволодіння прийомами пошуку та збору необхідної інформації з метою обґрунтування власної позиції з розв'язання певного теоретичного та практичного питання у сфері муніципально-правових відносин.
- формування у майбутніх фахівців правової культури, яка необхідна для вирішення практичних завдань у сфері надання адміністративних послуг;
- створення умов для формування у студентів професійного мислення фахівців права, які можуть працювати у сфері правового забезпечення відповідальності щодо муніципально-правових відносин.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

- ЗК-1.** Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК-2.** Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.
- ЗК-4.** Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.
- ЗК-5.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією.
- ЗК-8.** Здатність проведення досліджень, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.
- ЗК-9.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК-10.** Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.
- ЗК-11.** Вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.
- ЗК-12.** Здатність приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб, примирювати сторони з протилежними інтересами.
- ЗК-13.** Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності (ФК) –

- ФК-3.** Знання стандартів правничої професії.
- ФК-9.** Навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
- ФК-10.** Уміння застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.
- ФК-11.** Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- ФК-12.** Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.
- ФК-13.** Здатність застосовувати юридичну аргументацію.
- ФК-14.** Здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.

ФК-15. Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ФК-17. Навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

ФК-18. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Додаткові фахові компетентності спеціалізацій:

ДФК-1. Для спеціалізації «правове забезпечення комунального врядування» буде сформовано навички у сфері взаємодії територіальної громади із соціальними спільнотами більш високого рівня – субрегіонального, регіонального, загальнонаціонального та суміжними територіальними громадами, взаємодії органів та посадових осіб територіальної громади з органами та посадовими особами державної або регіональної, з відповідними структурами суміжних територіальних громад, а також з міжнародними інститутами, взаємодії громади з органами і посадовими особами місцевого самоврядування.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент має знати та розуміти, вміти:

СГ-1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці задалегідь невідомих умов та обставин

СГ-2. Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

СГ-3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

СГ-4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

СГ-5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю

СГ-6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему

ДН-1. Узгоджувати план власного дослідження і самостійно формувати матеріали за визначеними джерелами

ПС-1. Належно використовувати цифрову і статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності

ПС-2. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПС-3. Користуватися комп'ютерними програмами у межах стандартного програмного забезпечення з використанням електронних таблиць, графіків та інших можливостей

ПС-4. Працювати в групі як учасник, формуючи власний внесок у виконання завдань групи

ПР-1. Демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи

ПР-3. Демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права

ДПРН. Обґрунтування правової позиції в галузі. Готувати роз'яснення, пояснювальні записки та обґрунтування у галузі. Застосовувати спеціальну юридичну термінологію в галузі. Користуватися базами даних та інформаційними ресурсами в галузі. Застосовувати основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи з урахуванням між інституціональних підходів враховуючи специфіку галузі. Здійснювати правозастосування в галузі. Обґрунтовувати правові позиції щодо супроводження діяльності суб'єктів господарювання, у сфері комунального врядування, складати юридичні документи щодо супроводження діяльності суб'єктів господарювання, у сфері комунального врядування.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна				Модульний контроль	
		Лекції	Семінари	Практичні	Модульний контроль		
Змістовий модуль 1							
Тема 1: Загальні положення про муніципально-комунальні правовідносини	6	2	2				2
Тема 2: Загальні положення про відповідальність у сфері муніципально-комунальних правовідносин	8	2	2			2	2
Разом за змістовним модулем	14	4	4			2	4
Змістовий модуль 2							
Тема 3: Види юридичної відповідальності суб'єктів муніципально-правових відносин	10	2	-	2			6
Тема 4: Юридична відповідальність голів сільських, селищних, міських рад	8	-	-	2			6
Тема 5: Юридична відповідальність голів обласних та районних рад	8	2	2	2			2
Тема 6: Юридична відповідальність старости як посадової особи місцевого самоврядування	8	2	2	2			2
Тема 7: Юридична відповідальність інших посадових осіб місцевого самоврядування	12	2	-			2	8
Разом за змістовним модулем	46	8	4	8		2	24
Усього	60	12	8	8		4	28

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна				Модульний контроль	
		Лекції	Семінари	Практичні	Модульний контроль		
Змістовий модуль 1							
Тема 1: Загальні положення про муніципально-комунальні правовідносини	8	1	1				6
Тема 2: Загальні положення про відповідальність у сфері муніципально-комунальних правовідносин	8	1	1				6
Разом за змістовним модулем	16	2	2				12
Змістовий модуль 2							
Тема 3: Види юридичної відповідальності суб'єктів муніципально-правових відносин	10	1	1				8
Тема 4: Юридична відповідальність голів сільських, селищних, міських рад	10	1	1				8
Тема 5: Юридична відповідальність голів обласних та районних рад	8						8
Тема 6: Юридична відповідальність старости як посадової особи місцевого самоврядування	8						8
Тема 7: Юридична відповідальність інших посадових осіб місцевого самоврядування	8						8
Разом за змістовним модулем	44	2	2				40
Усього	60	4	4				52

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1: Загальні положення про муніципально-комунальні правовідносини

Предмет, завдання та значення навчальної дисципліни «Юридична відповідальність суб'єктів муніципально-правових відносин». Аналіз підходів щодо поняття та природи муніципально-правових відносин. Особливості суб'єктного та предметного складу муніципально-правових відносин. Суб'єкти муніципально-правових відносин. Об'єкти муніципально-правових відносин. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки суб'єктів муніципально-правових відносин.

Тема 2: Загальні положення про відповідальність у сфері муніципально-комунальних правовідносин

Поняття, ознаки муніципально-правової відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед населенням, державою, фізичними та юридичними особами. Підстави муніципально-правової відповідальності та муніципально-правові санкції. Державний контроль та нагляд за додержанням законності діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Змістовий модуль 2

Тема 3: Муніципально-правова відповідальність сільського, селищного, міського голів як посадових осіб місцевого самоврядування

Загальний огляд повноважень сільського, селищного, міського голови. Правовий статус сільського, селищного, міського голови. Вибори сільського, селищного, міського голови. Припинення діяльності сільського, селищного, міського голови. Організація роботи сільського, селищного, міського голови. Особливості та правове забезпечення муніципально-правової відповідальності сільського, селищного, міського голови.

Тема 4: Муніципально-правова відповідальність голів сільських, селищних, міських рад

Повноваження голів сільських, селищних, міських рад. Правовий статус голів сільських, селищних, міських рад. Порядок обрання голів сільських, селищних, міських рад. Припинення діяльності голів сільських, селищних, міських рад. Організація діяльності голів сільських, селищних, міських рад. Особливості та правове забезпечення муніципально-правової відповідальності голів сільських, селищних, міських рад.

Тема 5: Муніципально-правова відповідальність голів обласних та районних рад

Визначення компетенції голів обласних та районних рад. Правовий статус голів обласних та районних рад. Порядок обрання голів обласних та районних рад. Припинення діяльності голів обласних та районних рад. Організація діяльності голів обласних та районних рад. Особливості та правове забезпечення муніципально-правової відповідальності голів обласних та районних рад.

Тема 6: Муніципально-правова відповідальність старости як посадової особи місцевого самоврядування

Староста як посадова особа місцевого самоврядування. Визначення компетенції старости. Правовий статус старости. Порядок обрання старости. Припинення діяльності старости. Організація діяльності старости. Особливості та правове забезпечення муніципально-правової відповідальності старости.

Тема 7: Муніципально-правова відповідальність інших посадових осіб місцевого самоврядування

Повноваження депутатів сільської, селищної, міської ради. Повноваження секретаря сільської, селищної, міської ради. Повноваження заступника голови районної, районної в місті, обласної ради. Порядок обрання та припинення повноважень депутатів сільської, селищної, міської ради. Порядок обрання та припинення повноважень секретаря сільської, селищної, міської ради. Порядок обрання та припинення повноважень заступника голови районної, районної в місті, обласної ради. Особливості та правове забезпечення муніципально-правової відповідальності депутатів, секретаря сільської, селищної, міської ради та заступника голови районної, районної в місті, обласної ради. Зарубіжний досвід.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць	Максимальна кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	4	4
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
3	Відвідування практичних занять	1			4	4
4	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
5	Робота на семінарських заняттях	10	2	20	2	20
6	Робота на практичних заняттях	10	-	-	4	40
7	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	54		100
	Разом			154		
	Коефіцієнт			0,649		
	Підсумковий бал			100		

для заочної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Змістовний модуль 1		Змістовний модуль 2	
			Кільк. одиниць до розрахунку	Макс. кількість балів за вид	Кільк. одиниць	Максимальна кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
2	Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
3	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
4	Робота на семінарських заняттях	10	1	10	1	10
	Макс. кількість балів за видами поточного контролю (МВ)	-	-	17		17
	Разом			34		
	Коефіцієнт			2,941		
	Підсумковий бал			100		

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Питання, що виносяться на самостійне опрацювання:

Тема 1: Загальні положення про муніципально-правові відносини

Особливості суб'єктного та предметного складу муніципально-правових відносин. Суб'єктивні права та юридичні обов'язки суб'єктів муніципально-правових відносин.

Тема 2: Загальні положення про відповідальність у сфері муніципально-правових відносин

Підстави муніципально-правової відповідальності та муніципально-правові санкції. Державний контроль та нагляд за додержанням законності діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Тема 3: Муніципально-правова відповідальність сільського, селищного, міського голів як посадових осіб місцевого самоврядування

Організація роботи сільського, селищного, міського голови. Особливості та правове забезпечення муніципально-правової відповідальності сільського, селищного, міського голови. Зарубіжний досвід.

Тема 4: Муніципально-правова відповідальність голів сільських, селищних, міських рад

Організація діяльності голів сільських, селищних, міських рад. Особливості та правове забезпечення муніципально-правової відповідальності голів сільських, селищних, міських рад. Зарубіжний досвід.

Тема 5: Муніципально-правова відповідальність голів обласних та районних рад

Організація діяльності голів обласних та районних рад.

Особливості та правове забезпечення муніципально-правової відповідальності голів обласних та районних рад. Зарубіжний досвід.

Тема 6: Муніципально-правова відповідальність старости як посадової особи місцевого самоврядування

Особливості та правове забезпечення муніципально-правової відповідальності старости.

Зарубіжний досвід.

Тема 7: Муніципально-правова відповідальність інших посадових осіб місцевого самоврядування

Особливості та правове забезпечення муніципально-правової відповідальності депутатів, секретаря сільської, селищної, міської ради та заступника голови районної, районної в місті, обласної ради.

Зарубіжний досвід.

Завдання:

1. Написати доповідь на тему «Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування».
2. Письмово пояснити та навести приклад, у чому полягає сутність муніципально-правової відповідальності.
3. Пояснити, які проблеми здійснення муніципально-правової відповідальності в місті Києві.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням різних завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни «Конституційно-правові основи та гарантії місцевого самоврядування» здійснюється у формі заліку після вивчення змістовних модулів «Юридична відповідальність суб'єктів муніципально-правових відносин», «Правовий статус територіальних громад», «Місцеві органи виконавчої влади».

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для денної форми навчання

Усього: 60 год., із них: лекції – 12 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття – 8 год.
модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 28 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. (54 балів)				Змістовий модуль 2. (100 балів)			
Лекції (теми, бали)	Л1 (1 б)	Л2 (1 б)			Л3 (1 б)	Л4 (1 б)	Л5 (1 б)	Л6 (1 б)
Семінарські заняття (теми, бали)			С1 (11 б)	С2 (11 б)	С3 (11 б)	С4 (11 б)		
Практичні заняття					П1 (11 б)	П2 (11 б)	П3 (11 б)	П4 (11 б)
Самостійна робота	Письмове завдання (5 балів)				Письмове завдання (5 балів)			
Поточний контроль (вид, бали)	Модульна контрольна робота 1 (25 б)				Модульна контрольна робота 2 (25 б)			
Підсумковий контроль (вид, бали)	Проміжний контроль (100 балів)							

для заочної форми навчання

Усього: 60 год., із них: лекції – 4 год., семінарські заняття – 4 год.,
самостійна робота – 52 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. (17 балів)				Змістовий модуль 2.(17 балів)			
Лекції (теми, бали)	Л1 (1 б)				Л2 (1 б)			
Семінарські заняття (теми, бали)			С1 (11 б)			С2(11 б)		
Самостійна робота	Письмове завдання (5 балів)				Письмове завдання (5 балів)			
Підсумковий контроль (вид, бали)	Проміжний контроль (100 балів)							

8. Рекомендовані джерела

Базові

1. Лазо О. Д., Лазо О. Я. Місцеве самоврядування. Вітчизняний та зарубіжний досвід. Навчальний посібник. Видання друге, доповнене і перероблене. - К.: Дакор, 2004. - 560 с.
2. Адміністративна юстиція в Україні: Навчальний посібник / За заг. ред. А.Т. Комзюка. - К.: Прецедент, 2009. - 198 с.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. - 2 видання. - К.: Юридична думка, 2007. - 592 с.
4. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 2. Особлива частина / Ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова) та ін. - 2 видання. - К.: Юридична думка, 2009. - 600 с.
5. Адміністративні послуги: Посібник / [В. Тимошук]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». - К.: ТОВ «Софія-А». - 2012. - 104 с.
6. Адміністративні послуги: стан і перспективи реформування. Збірник матеріалів / [Тимошук В.П., Добрянська Н.Л., Курінний О.В., Школьнік Є.О. та ін.] / Заг. ред. Тимошука В.П., Курінного О.В. - Київ, 2015. - 428 с.
7. Атаманчук Г. В. Теорія державного управління : [курс лекцій] / Г. В. Атаманчук. - 3-е изд., доп. - М.: ОМЕГА-Л, 2005. - 584 с.
8. Бандурка О.М., Тищенко М.М. Адміністративний процес: Підручник. - К.: Літера ЛТД, 2002.
9. Загальне адміністративне право : підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та ін.]; заг. ред. І.С. Гриценко - К.: Юрінком Інтер, 2017. - 568 с.

Додаткові:

1. Технічне регулювання у сфері стандартизації «розумних громад» та «розумних міст»: європейський досвід [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/2338/>.
2. Боголіб Т. М. Розумне зростання в Україні: проблеми та перспективи розвитку // Т. М. Боголіб [Електронний ресурс] - Режим доступу : <https://elibrary.ru/item.asp?id=25357492>.
3. Бюджетний кодекс України: Кодекс України № 2456-VI від 08.07.2010 [Електронний ресурс] - Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/card/2456-17>.
4. Геннадій Зубко запропонував чотири варіанти зміни адміністративно-територіального устрою [Електронний ресурс] - Режим доступу : http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:x_YqKzOK_MkJ:ww.w.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart_id%3D250321825%26cat_id%3D244276429+%&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua.
5. Гладій В. І. Реформування системи місцевого самоврядування: досвід Вишеградської групи / В. І. Гладій // Грані. - 2015. - № 12(1). - С. 57-63. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Grani_2015_12%281%29__12.
6. Гройсман В. Процеси централізації та децентралізації в сучасному державному управлінні / В. Гройсман // Державне управління та місцеве самоврядування. - 2015. - Вип. 2. - С. 26-37. - Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2015_2_5.
7. Децентралізація по-словацькому: інтерв'ю з В. Ніжнянським [Електронний ресурс] // Незалежний інформаційно-аналітичний ресурс «Диалог.UA». - 2005. [Електронний ресурс] - Режим доступу : http://dialogs.org.ua/issue_full.php?m_id=4735.
8. За матеріалами конференції «Децентралізація, управління землями та розвиток громад» від 14.12.2017 - Київ [Електронний ресурс] - Режим доступу :

<http://www.minregion.gov.ua/press/news/nadto-dovgo-diskutuyemoyak-viddati-zemelni-povnovazhennya-gromadam-treba-vzhe-priymatirishennya-v-yacheslav-negoda/>.

9. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> – Назва з екрану.

10. Котенко Я. Локальна ідентичність як умова розвитку об'єднаних територіальних громад (навчальний модуль) / Ярослав Котенко. – К. : ІКЦ «Легальний статус», 2016. – 44 с.

11. Круглий стіл на тему «SMART-COMMUNITY як стратегія розвитку територіальних громад» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://znau.edu.ua/tidings/top-news/kruglij-stil-na-temu-smart-communityyak-strategiya-rozvitku-teritorialnih-gromad#!IMGA0007>. 99

12. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 8 грудня 2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/news/7823>.

13. На Тернопільщині селяни опалюють домівки малиною [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://business-companion.te.ua/news_all_loc.php?id=4744.

14. Новая европейская стратегия «Европа 2020» – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://eulaw.ru/content/30>.

15. Преобразование нашего мира: Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года. Цель 9. Создание стойкой инфраструктуры, содействие всеохватывающей и устойчивой индустриализации и инновациям [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/wp-content/uploads/sites/5/2015/08/Overview_Sustainable_Development_Summit.pdf.

16. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей добровільного об'єднання територіальних громад, розташованих на територіях суміжних районів: Закон України № 1923-VIII від 14.03.2017 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/card/1923-19>.

17. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності : Закон України від 02 червня 2016 р. № 1405-VIII / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 28, ст. 533.

18. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-19> – Назва з екрану.

19. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління земельними ресурсами в межах території об'єднаних територіальних громад: Проект Закону України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/rozvytok-mistsevoho-samovryaduvannya/dobrovil-ne/proekt-zakonu-ukrayinipro-vnesennya-zmin-do-deyakh-zakonodavchih-aktiv-ukrayini-shhodoupravlinnya-zemelnimi-resursami-v-mezhah-teritoriyi-obyednanih-teritorialnihgromad/>.

20. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад : постанова Кабінету Міністрів України № 214 від 08.04.2015 – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>.

21. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР (редакція на 01.01.2017 р. підстава 1774-19) [Електронний 100 ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page2> – Назва з екрану.

22. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020 : указ Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.

23. Регульський Є. Лекція «У реформи місцевого самоврядування буде багато ворогів» [Електронний ресурс] / Єжи Регульський. Режим доступу : http://society.lb.ua/life/2014/07/15/272846_lektsiya.html.

24. Рівіс М. На сьогодні для нас важливим є досвід Словаччини у проведенні реформ місцевого самоврядування, що наближає Україну до інтеграційних процесів [Електронний ресурс] / Михайло Рівіс // Офіційний сайт видання «Час Закарпаття». Режим доступу : <http://chas-z.com.ua/news/24191>.
25. Розумне зростання в об'єднаних територіальних громадах // Центр «Логос», Хмельниччина, Волочиська громада, Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.marichkanews.com/33258%D0%B5%D0%D1%81%BC%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%B7%D1%80/> ВА
26. Самі собі монополія. Як кооператив на Тернопільщині опалює домівки «малиною» [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/publications/2017/02/1/619225/>.
27. Технічне регулювання у сфері стандартизації «розумних громад» та «розумних міст»: європейський досвід – [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/2338/>.
28. Ткачук А. Про якірну точку та можливості сільського розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.csi.org.ua/pro-yakirnu-tochku-ta-mozhlyvosti-silskogo-rozvytku/> – Назва з екрану.
29. Ткачук А. Розумне зростання. Нова парадигма для ОТГ. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.csi.org.ua/pro-konferentsiyu-vid-utvorennya-ob-yednanyh-terytorialnyh-gromad-rozumnogozrostannya-vrazhennya-iz-zaly/#sthash.w4zUAvt.dpuf> – Назва з екрану.
30. Формування спроможних територіальних громад: практичний посібник (видання друге) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/posibnyk.tergrweb.pdf>.
31. Функції та повноваження місцевого самоврядування [Електронний ресурс] – Режим доступу : www.cppk.cv.ua/i/2044348.doc.
32. Чого чекати від об'єднання громад? [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://despro.org.ua/upload/medialibrary/Gromada%20A5_PRINT_2.pdf
33. 367 ОТГ: оприлюднено карту процесу формування об'єднаних громад в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/3494> – Назва з екрану. 101
34. Clean Energy For All Europeans // Communication from the Commission Brussels, 30.11.2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1481278671064&uri=CELEX:52016DC0860#footnote2>.
35. Constitution of the Slovak Republic [Electronic resource] // S'ьdna rada Slovenskej republiky. F Mode of access : http://www.sudnarada.gov.sk/data/files/527_constitution-of-the-slovak-republic.pdf.
36. Horizon 2020 – the Framework Programme, for Research and Research and innovation European Commission, URL [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://ec.europa.eu/research/csri/index_en.Cfm.